

LAGERLÖF

Inspirationsmateriale **Sæson 2024/25**

Indhold

INTRODUKTION	3
TILBUD FRA AARHUS TEATER LÆRING	4
PRAKTISKE INFORMATION OM LAGERLÖF	6
DE TO FORTÆLLINGER	7
SELMA LAGERLÖF	8
REMEDIERING FRA FORTÆLLINGER VIA MANUSKRIFT TIL SCENE	9
SCENEOGRAFI.....	11
UDDRAG FRA MANUSKRIPTERNE.....	12
Scene 1. Hestevognen fra Dunungen (Mia Juhl)	13
Scene 1 fra Køresvenden (Elias Sadaq)	18
OMFORFATTEREN, DUNUNGEN OG KØRESVENDEN	22
FILMATISERINGER	23
ANDRE RELEVANTE FORESTILLINGER	24

Introduktion

Kære lærer og elever,

Velkommen til en opsætning af to af Selma Lagerlöfs bedste fortællinger samlet i én forestilling, der borer frydefuldt og gysende i den menneskelige psyke.

Svenske Selma Lagerlöf (1858-1940) er en af verdenslitteraturens sværvægttere, og hun modtog som den første kvinde Nobelprisen i litteratur i 1909. Fra hendes alsidige og menneskekloge værk sætter vi nu to spændende fortællinger med meget forskellige stemninger på scenen: *Dunungen* og *Køresvenden*.

LAGERLÖF er to enaktere samlet i én forestilling, sådan som Aarhus Teater med stor succes og for fulde huse tidligere har dramatiseret litterære værker af Stefan Zweig, Tove Ditlevsen, Herman Bang og Knut Hamsun.

De to fortællinger er bearbejdet af to nye dramatikertalenter – *Dunungen* af Mia Juhl og *Køresvenden* af Elias Sadaq – begge fra Dramatisk Skrivekunst på Den Danske Scenekunstscole i Aarhus. Forestillingen er iscenesat af Carolin Oredsson og har scenografi af Josefine Thornberg-Thorsøe, Aarhus Teaters to nye huskunstnere, og på scenen kan du blandt andet opleve Emil Busk Jensen og Mette Døssing i sammenspil med Aarhus Teaters nye ensemblespiller Clara Sophia Phillipson og gæst William Jacobsen Halken.

God fornøjelse. Vi glæder os til at se jer i mørket.

Aarhus Teater Læring

Tilbud fra Aarhus Teater Læring

I TEATRET

INSPIRATIONSHÆFTE TIL LÆRERE OG ELEVER I UDSKOLINGEN OG PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE

Øvelser, opgaver og inspiration til FØR og EFTER jeres teaterbesøg

Formålet med materialet er at give dig inspiration og redskaber til at arbejde med den teaterforestilling, du skal opleve sammen med dine elever og /eller det teaterværksted, I skal deltage i på Aarhus Teater.

Materialet er tilrettelagt, så det kan bruges både før og efter jeres besøg i teatret. Det knytter sig ikke til en bestemt forestilling, men favner bredt, så det vil kunne bruges til at åbne for mange forskellige typer af teateroplevelser, fra små intime forestillinger til musicals og store opsætninger.

I materialet kan I få kendskab til teatrets fagsprog, scenerummet og de scenekunstneriske virkemidler, så I er bedre klædt på til det I skal opleve sammen i mørket. I får præsenteret Aarhus Teaters forskellige scener og får gode råd til jeres teatertur.

I materialet finder I også vinkler på det at lave en forestillingsanalyse og refleksionsopgaver, der kan sætte teateroplevelsen i perspektiv.

Find materialet her: aarhusteater.dk/media/ssl1g1jm/final_før-efter-tiltag_-_ungdomsuddannelse-udskoling.pdf

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater 2020

Få tilsendt AT Lærings skolebrochure på aarhusteater.dk/atl

Teaterværksted

PÅ AARHUS TEATER ELLER PÅ DIN SKOLE

I teaterværkstedet arbejder eleverne kropsligt med tematikker og æstetiske greb fra en af Aarhus Teaters aktuelle forestillinger.

Gennem forskellige teaterøvelser klædes eleverne gradvist på til den afsluttende visningsopgave, der skaber forløbets røde tråd. På den måde får eleverne en unik mulighed for at forstå sig selv i forhold til den relevante forestilling.

Teaterværkstedet tilrettelægges specifikt efter det pågældende klassetrin og henvender sig derfor både til elever og lærere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Værkstederne foregår på Aarhus Teater eller på din skole og varetages af en professionel teaterpædagog. Der kræves ingen forkundskaber hos eleverne.

Arbejdet i teaterværkstedet kan bidrage til, at eleverne får et mere varieret og nuanceret forhold til kunst og kultur ved at prøve scenekunsten på egen krop. Desuden styrkes de faglige kompetencer som fx bedre sprogforståelse, mundtlig fremstilling, og analyse og fortolkning. Og ikke mindst øges elevernes selvværd og fællesskabsfølelse.

Vi anbefaler, at I benytter jer af teaterværkstedet, inden I skal i teatret.

Læs mere om pris og bestilling her:

<https://www.aarhusteater.dk/brug-teatret/atl/vaerksteder/#teater>

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater

Praktisk information

LAGERLÖF

Aarhus Teater Stiklingen 14.11 - 21.12 2024

BILLETBESTILLING

Telefon

Tlf. 70 21 30 21 (tirs. og tors. 10-12)

Mail

billet@aarhusteater.dk

Online

www.aarhusteater.dk

PRISER

Billetter til grundskoler
Prisen gælder man. – tors.

75 kr.

Billetter til ungdomsuddannelser
Prisen gælder mandag - torsdag

95 kr.

Holdet bag

Forfatter

Selma Lagerlöf

Dramatisering af *Dunungen*

Mia Juhl*

Dramatisering af *Køresvenden*

Elias Sadaq*

Isenesættelse

Carolyn Oredsson

Scenografi og kostumer

Josefine Thornberg-Thorsø

Lyddesign

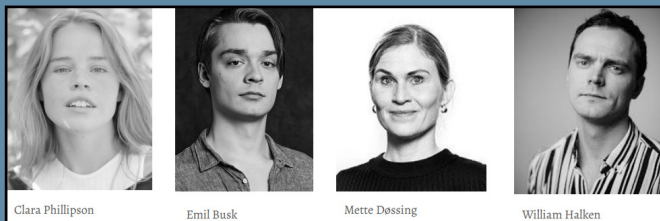
Michael Buchardt

Lysdesign

Kim Glud

Medvirkende

Mette Døssing, Clara Sophia Phillipson, 'Emil Busk Jensen, William Jacobsen Halken

Clara Phillipson

Emil Busk

Mette Døssing

William Halken

*Studerende ved DDSKS, Dramatisk Skrivekunst, Aarhus

Forestillingsfotos: Rumle Skaftø

De to fortællinger

Dunungen (1894)

Forestillingen Lagerlöf begynder med en bearbejdning af *Dunungen* fra 1894. Det er en erotisk sitrende kærlighedshistorie om den søde og generte bagerdatter Anne-Marie, kaldet Dunungen, som er forlovet med borgmesterens søn Maurits. Sammen besøger de hans rige og temperamentsfulde onkel Teodor. Maurits beder Anne-Marie gøre et godt indtryk, for han har en hemmelig plan om at få sin onkel for penge og få adgang til hans arv. Manøvren fejler dog, da onklen og Dunungen fatter særlig interesse for hinanden, og snart blusser et forførisk trekantsdrama op.

DRAMATISERET AF MIA JUHL

Køresvenden (1912)

2. del af Lagerlöf forestillingen fortæller *Køresvenden* fra 1912 er en hårrejsende gyserhistorie på grænsen mellem liv og død. Frelsersøsteren Edit ligger for døden smittet med tuberkulose. Men hun vil ikke herfra, før hun har talt med den ondskabsfulde drukkenbolt David Holm, som hun har sat sig for at frelse. Under et drikkegilde på kirkegården nytårsnat dør David og bliver samlet op af Køresvenden i hans knirkende døds-kærre. Og han må nu rejse rundt og se de mennesker i øjnene, der elsker ham, og som han har skadet mest i sit liv – heriblandt Edit og hans kuede kone Fru Holm.

DRAMATISERET AF ELIAS SADAQ

Selma Lagerlöf (1858-1940)

*Hvor bliver man ofte
mere stukket af en rose
end brændt af en nælde*

Selma Lagerlöf

Selma Lagerlöf voksede op i Värmland på gården Mårbacka. Hendes barndom med en alkoholiseret far og land-skabets evigt nærværende folketro og overtro satte permanente spor i hendes senere forfatterskab.

Trods tidens forventninger blev hun uddannet skolelærer, men helligede sig snart sit forfatterskab. Et forfatter-skab, der ofte har elementer af folkeeventyr, gotisk mørke og udefinerbar kropslig lyst.

I 1891 udkom Selma Lagerlöfs debut, romanen Gösta Berlings Saga. Romanen blev skrevet som hendes bidrag til en landsdækkende skrive-konkurrence, hvilket den vandt. Hendes senere værker satte hendes navn på land-kortet, særligt i de skandinaviske lande: Jerusalem (1901), Kristuslegender (1904), børnebogen Niels Holgersens forunderlige rejse gennem Sverige (1906-1907) og Kejseren af Portugalien (1914).

I 1909 modtog Selma Lagerlöf som den første kvindelige forfatter nogensinde Nobelprisen i litteratur for Gösta Berlings Saga, og fem år senere blev hun selv det første kvindelige medlem af Det svenske Akademi.

Lagerlöf levede livet igennem i forhold med kvinder og står i dag som ikon i historien om LGBTQ+. Gennem hele sit liv var hun engageret i politiske sager, i særdeleshed kvindesagen, enten direkte eller via sine værker.

Remediering fra fortællinger via manuskript til scene

Gennem filmhistorien har der altid været tradition for at lave film med litterære forlæg, hvor populære noveller og romaner er overført til filmræddet. Som vi alle ser det i mødet med en filmatisering af noget vi har læst, så er vi blevet opmærksomme på, at der ofte ikke er en lige vej fra papir til lærred. Der er mange overvejelser, tilvalg og fravalg i processen - og det samme gør sig gældende, når vejen går fra papir til scene, som det er tilfældet med *Dunungen* og *Køresvend* i Aarhus Teaters opsætning.

Iscenesættelsens udfordring er at finde ud af, hvad der får en teateropsætning til at fungere som en vellykket og selvstændig scenisk udgave af det litterære forlæg.

Litteratur er billeddannende og når vi læser, så skaber vi selv de levende billeder på nethinden. Vi forestiller os de miljøer vi får beskrevet, hvordan personerne ser ud og hvordan deres stemmer lyder. Der kører en film for vores indre blik, mens vi læser - vi konstruerer billeder og ser det hele for os.

Litterære tekster består ikke kun af ydre handlinger, replikker og fortællerkommentarer. De rummer som regel også beskrivelser af personernes tanker og følelser gennem fortælleren. Hvordan flyttes en fortælling af den karakter over på en scene?

Hovedreglen må være, at alle tanker og følelser skal udtrykkes gennem handling. Og den udfordring skal dramatikere og iscenesætter løse på bedste vis.

Mia Juhl og Elias Sadaq, der har dramatiseret *Dunungen* og *Køresvend*, har forandret, hvor det var nødvendigt, så teaterforestillingen fungerer på sine egne præmisser, for det må aldrig være sådan, at man skal have læst fortællingerne for at kunne følge med i handlingen på scenen. Det er to forskellige kunstneriske produkter, der skal fungere uafhængigt af hinanden - til trods for, at de fortæller den samme historie.

Dunungen (foto Rumle Skafte)

Køresvend (foto Rumle Skafte)

Med inspiration fra "Litteraturens Film" af Henrik Poulsen (2005), så kan I gå på opdagelse i teaterstykket ved at undersøge, hvordan fortællingerne er blevet tilpasset scenen.

1. Tilpasning til et nyt medie

Fortællingens stemme, ordenes syntaks og billeder skal overføres til teaterdramaturgi. Dramatikeren og iscenesætteren bestemmer hastigheden hvormed publikum skal føres gennem historien. Betragtninger af verden, tanker og refleksioner skal overføres til handlinger og sanseliggøres. Fortælleren er ikke længere alene om at fortælle sin historie. Hvordan løses det, fx også ved brug af lys og lyd?

2. Tilpasning af indhold

En dramatisering vil altid ændre på indholdet af de litterære forlæg. Tilpasning af indholdet kan foregå på flere forskellige måder

a. Forkortning

En teaterforestilling har begrænset tid til at fortælle sin historie og fortælleren i litteraturen har i princippet en uendelighed at gøre med. Han kan brede sin fortælling ud i tid og rum og omfanget kan være meget omfattende. Forkortning er som regel en nødvendighed, men også en kreativ udfordring. For hvad kan ikke undværes, hvad kan skæres væk? Og hvordan holder man så den røde tråd? Måske er dramatikeren nødt til (paradoksalt nok) at tilføje nye scener for at kunne skære noget af fortællingen væk.

b. Forvandling

Forvandlingen griber ind i fortællingens form. Fx kan en dramatisering flytte fortællingen over i et andet miljø, måske også over i en anden tid? Måske er synsvinklen flyttet, så der kastes nyt lys over handlingen?

c. Fortolkning

I Aarhus Teaters opsætning af *Dunungen* og *Køresvend* er der tale om to lag af fortolkninger. Først dramatiseringen fra fortælling til manuskript og derefter iscenesættelsen af manuskriptet. Hver gang fortællingen passerer igennem en kunstnerisk bearbejdning, så er det vi læser (hvis det er manuskriptet) og det vi ser (teaterstykket) et bud på en fortolkning af det oprindelige format. Instruktøren skal, sammen med scenografen, overføre ordene fra manuskriptet til konkrete billeder, sætte levende mennesker af kød og blod på scenen og placere handlingen i et scenisk miljø. Og det er en fortolkningsproces.

Scenografi

Scenografien er det rum, der af scenografen skabes til forestillingen. I det moderne teater spiller scenografen en stor rolle, og sammen med det øvrige hold, er hun skaber af en væsentlig del af det visuelle udtryk.

Scenografen er meddigtende i forhold til stykkets indhold og arbejder sammen med de forskellige håndværkere, som skal bygge scenografien op. Dekorationen består i dag ikke blot af malede kulisser, som i gamle dage, men kan sammenlignes med installationer, som vi kender dem fra billedkunstens verden. Ud over håndværksmæssigt kendskab til bygning af rum er også kendskab til de digitale medier samt computerens muligheder en forudsætning for at kunne udføre scenografens ønsker.

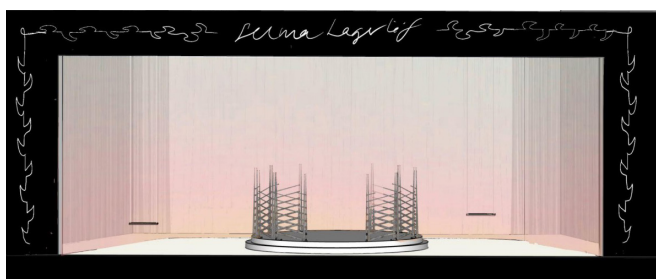
Scenografen Josefine Thornberg-Thorsøe har med LAGERLOF skabt et grundrum, der fungerer som scenografi for begge en-aktere. Scenografien er i sin form helt enkel med en cirkelformet platform i centrum af scenen og flорlette stoffer på bagvæg og begge sider. Prosceniumsrammen er desuden dekoreret med klassiske svenske kurbitsmøtiver.

Til *Dunungen* er skabt et flорlet univers, der danner baggrund for den sitrende erotiske kærlighedshistorie. Farverne er i lyse pasteller og den svenske sommerstemning skinner igennem med smålandshegn og havegynger.

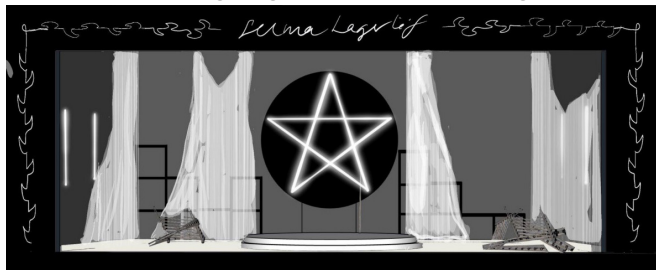
Til *Køresvenden* er stemningen, for at sige det mildt, noget mere dystert og vi befinder os nu i et dødsunivers med sorte og røde farver som de gennemgående. Smålandshegnet er væltet og ligger ødelagt på gulvet og på bagvæggen lyser et satanisk pentagram

Tegningerne herunder er fra en modelaflevering i september 2024, hvor Josefine Thornberg-Thorsøe præsenterede sine ideer for hele det kunstneriske hold. Måske har noget ændret sig i den færdige forestilling, måske ikke. At skabe en teaterforestilling er en løbende proces og intet ligger helt fast før premieren. Så gå undersøgende til værks, når I sidder i mørket:

Dunungen (tegning: K Josefine Thornberg-Thorsøe 2024)

Køresvenden (tegning: Josefine Thornberg-Thorsøe 2024)

Når vi nærmer os premieren vil I kunne finde billeder fra forestillingen på <https://www.aarhusteater.dk/det-sker/forestillinger/aktuelt/lagerlof/>

Uddrag af manuskripterne

Anvend begyndelsen af de to en-aktere til en tekstanalyse af, hvordan personerne præsenteres og hvilke konflikter, der ligger og lurer under overfladen. Hvad kan vi forestille os, der kommer til at ske? Og hvad skal vi være opmærksomme på?

Hvis I også har læst fortællingerne, så kan I allerede her begynde jeres undersøgelse af de forskelle og ligheder, der er mellem de to formater: fortællingerne og manuskripterne. Se foregående afsnit om remediering og undersøg, hvordan indholdet er tilpasset.

Og ikke mindst: fordel rollerne mellem jer, rejs jer op, læs højt – spil for hinanden og kom med et bud på, hvordan scenerne kan spilles. Husk, at der er en cirkelrund platform i midten (som I skal spille på og/eller rundt om) og ellers ingen scenografi.

Dunungen

Køresvenden

Scene 1 HESTEVOGNEN fra *Dunungen* (Mia Juhl)

SCENE 1: HESTEVOGNEN

(I en hestevogn sidder det forlovede par Anne-Marie og Maurits. De er på vej ud af byen for at besøge Maurits' onkel Theodor. Anne-Marie vinker farvel til sin hjemby, mens Maurits utrætteligt retter på sit tøj.)

MAURITS

Hvad laver du?

ANNE-MARIE

Jeg vinker.

MAURITS

Du ser dem igen, det ved du godt ikke?

ANNE-MARIE

Jo

MAURITS

Det virker ikke til at være tilfældet med din far. En voksen mand som græder. Skrækkeligt.

ANNE-MARIE

Men han griner lige så let som han //

(Anne-Marie stopper med at vinke)

MAURITS

Nej! Ikke stop, for guds skyld.

ANNE-MARIE

Undskyld.

MAURITS

Vink pænt til alle ligeligt fordelt. Ellers ligner det, at du lefler.

(Anne-Marie kopierer Maurits og vinker ud til folket)

ANNE-MARIE

Du er så fantastisk Maurits, se, hele byen vinker farvel til dig.

MAURITS

Ja, (nyder sig selv) det gør de vel. Nej! Du skal ikke vinke til svendene!

(Maurits dasker til Anne-Maries hånd, så det giver et sæt i hende)

ANNE-MARIE

Undskyld

MAURITS

Ikke så bange hele tiden. Forstår du hvad den her rejse betyder?

ANNE-MARIE

Ja, det tror jeg

MAURITS

Tro det er noget man gør om søndagen, Anne-Marie. Denne rejse er afgørende for mig, for os, så vi kan gifte os, ikke? Så jeg kan blive godsejer. Min onkel er rig, og jeg er hans eneste arving. Vi skal have ham til at testamentere Sophienborg til mig og give et forskud på arven, så vi kan gifte os. Det er vigtigt at han ser vores potentiale, du skal smigre ham, betage ham, forstår du?

ANNE-MARIE

Jeg forstår. Du er så forstandig. ~~Din onkel må være stolt af sin nevø.~~

MAURITS

Der er lige den detalje, at min onkel er... vanskelig.

ANNE-MARIE

Hvordan?

MAURITS

Jo, han er lidt... ligeglad? Han drikker meget, holder store fester til den lyse morgen. En inkarneret ungkarl med forfærdelig smag. Fuldstændig ligeglad med at holde hus, ligeglad med om folk bedrager ham.

ANNE-MARIE

Kan man være ligeglad med det?

MAURITS

Min far sagde, at han engang havde set ham på ~~bytorvet~~
~~smide sølvpenge til gadedrenge,~~ og bagefter tænde sin pibe
med tirigsdalersedler.

ANNE-MARIE

Han brænder penge, uden at arbejde?

MAURITS

Arh, lille bagerdatter! At være godsejer, det er bestemt et
rigtigt arbejde, hårdt arbejde, ikke fysisk, men mentalt.
Meget ærefuldt, magtfuldt.

ANNE-MARIE

Pragtfuldt. Ligesom dig, Maurits.

MAURITS

Ja, præcis. Det må vi håbe min far også kan se. Han har be-
troet mig at sælge disse værdiløse luftskibsaktier til min
onkel. Hvis jeg gør det så... kan min far se at jeg sagtens
kan være godsejer. Tænk hvor smuk du bliver i hvid kjole,
Fru Godsejer.

ANNE-MARIE

Tror du virkelig, at jeg kan finde ud af det?

(Maurits læner sig ind til Anne-Marie, tager hendes hånd,
kysser den, og kigger hende i øjnene)

MAURITS

Du er så sød, vanskeligt sød. (Anne-Marie smiler og de de-
ler et kærligt moment) Forestil dig det bare, så bliver du
det før eller senere. Bare Onkel kan se dig som min frue,
ellers er alting forgæves.

(Anne-Marie tager hånden til sig og bider i sin negl)

Du bliver nødt til, ikke at være så genert. Ikke se så bange ud hele tiden, det er barnligt. "Dununge" - er det ikke det, din far kalder dig?

ANNE-MARIE

Jo

MAURITS

Du er ikke et barn længere. Når den her hestevogn stopper, så er du en kvinde.

ANNE-MARIE

Selvfølgelig. Det lover jeg.

MAURITS

Forstår du, at jeg ofrer alt for din skyld?

ANNE-MARIE

Ja

MAURITS

Bare ikke vær noget hængehoved, vel.
Se se se! Min æresport

(Maurits tager Anne-Maries hånd. Hun smiler)

Scene 1 fra *Køresvenden* (Elias Sadaq)

PROLOG: David Holm "trasher" scene og river gardiner ned

SCENE 01

Køresvenden går frem på scenen. Edith sidder i gyngestolen med ryggen til.

KØRESVENDEN

Det er nytårsaften i Landskrona og sygdommen hænger i luften som himlen er grå og tung. Indenfor i et lille hus, ligger en syg, slumsøster og sover. Hun har fået lungetuberkulose og hendes sidste kræfter er sluppet op.

Edith ligger i sin sygeseng. Hun hoster. Hun kan ikke se Køresvenden.

KØRESVENDEN

Det er kun de der allerede er døde eller ligger på dødens kant, der kan se mig. Jeg er dødens køresvend. Og så snart nogen skal gå bort, må jeg komme i min gamle kærre og samle dem op. Men selvom det er den samme hest og samme kærre, så er det ikke altid den samme køresvend. Det er det sidste menneske der dør, netop som klokken slår tolv nytårsnat, som er forudbestemt til at blive næste køresvend for døden! Men midnat er stadig langt væk.

EDITH

D-D-D-David Holm!

Edith hoster og Køresvenden drejer scenen ½ omgang med uret så Edith ses forfra.

KØRESVENDEN

Hvor let det er at hjælpe dem over grænsen som har opfyldt alle deres pligter - hvor svært det er at befri dem der

ikke har gjort noget færdigt.

Edith hoster

EDITH

Send bud ef-ter Da-vid Holm!

EDITH

Skynd jer så. Bring mig så David Holm!!!

Edith får et nyt hosteanfald og synker tilbage i stolen. Køresvenden træder langsomt ind på scenen. I samme øjeblik vågner Edith og ser Køresvenden.

EDITH

Du er endelig kommet. Jeg har ventet på dig.

Du kan se at jeg ikke er bange for dig.

Køresvenden bliver stående og sliber leen.

Edith gør tegn til at Køresvenden skal komme helt hen til hende.

EDITH

Du kan måske ikke høre mig? Kom tættere på. Jeg må sige dig noget.

KØRESVENDEN

Tal så sagte som du vil lille slumsøster. Jeg skal nok høre dig alligevel. (Jeg er dødens køresvend og jeg er kommet for at høste din sjæl/)

EDITH

/Jeg ved allerede hvorfor du er her, men jeg må bede dig om en tjeneste.

KØRESVENDEN

En tjeneste?

EDITH

Jeg vil bede om udsættelse til i morgen!

KØRESVENDEN

Udsættelse?

EDITH

Så jeg kan nå at træffe en, som jeg må tale til rette.

KØRESVENDEN

Ja så?

EDITH

David Holm. Jeg frygter han er fortabt, men jeg må frelse ham. Jeg beder dig.

KØRESVENDEN

Slumsøster... gør ikke mit arbejde mere besværligt end det allerede er. Sygdommen spreder sig og jeg er kommet for at befri din sjæl fra dit legeme.

EDITH

Jeg nægter! Jeg kan ikke drage bort herfra, før jeg har talt med David Holm en sidste gang!

KØRESVENDEN

Hør hvad jeg siger. Du kan ikke frelse ham

EDITH

Men jeg har svoret ved englens navn! Jeg har afgivet et løfte!

KØRESVENDEN

Lille søster... jeg ser du er en af de sjæle, der ikke lader sig overtale så let, så lad mig i stedet tage dig med tilbage til den dag, din skæbne blev besejlet, så vil du måske kunne forstå hvorfor han er uforanderlig.

Køresvenden drejer med scenen (2 runder med uret) og flytter lysstofrør (7) fra scenekant til D.S. Lyset ændrer sig.

Om forfatteren, Dunungen og Køresvenden

Herunder finder I en samling af tekster, I kan finde inspiration i til jeres arbejde med Selma Lagerlöf og de to fortællinger.

Selma Lagerlöf

Selma Lagerlöf: Ledt af en god stjerne

Svensk dokumentarserie fra 2023. (Selma Lagerlöf - the story of her life, work and time) Hun er en af Sveriges mest kendte forfattere. Selma Lagerlöf er født i Värmland i 1858. En lille pige med en unik evne til at fortælle de mest skræmmende og smukke historier. I tyverne trodser hun sin far, idet hun uddanner sig som lærerinde og rejser ud i verden, hvor hun forelsker sig i to kvinder. Og da hendes debutroman endelig udkommer, bliver den mandlige kulturelite chokeret over dens originalitet og kvalitet.

https://www.dr.dk/drtv/se/selma-lagerloef_-ledt-af-en-god-stjerne_441941

Selma Lagerlöf: Hende, der har magten

Svensk dokumentarserie fra 2023. (Selma Lagerlöf - the story of her life, work and time) I begyndelsen af 1900-tallet er Selma Lagerlöf en selvforsørgende, verdensberømt forfatter og den første kvinde, der modtager nobelprisen i litteratur. Men hun har endnu ikke stemmeret og engagerer sig derfor i stemmeretsbevægelsen. Snart begynder hun at gennemføre sin fars drøm. Barndomshjemmet Mårbacka bliver ombygget og drevet, mens hun vedbliver med at udgive bøger til det sidste.

https://www.dr.dk/drtv/se/selma-lagerloef_-hende-der-har-magten_441939

Nordisk Kvindelitteraturhistorie

SELMA LAGERLÖF

Selma Lagerlöf fornyede den fortællende prosa under inspiration af både symbolisme og modernisme og blev verdensberømt og oversat til mange sprog. Hun fik Nobelprisen i 1909 og blev medlem af Svenska Akademien i 1914.

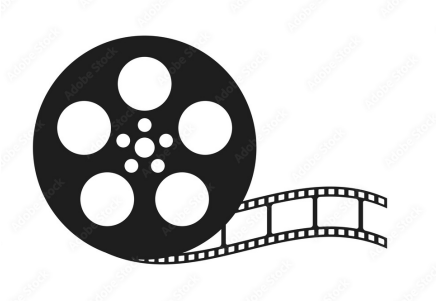
<https://nordicwomensliterature.net/da/writers/lagerlof-selma-2/>

ÉN ENESTE LANG VARIATION OVER ORDET VILJE

Selma Lagerlöf (1858-1940) skriver sig ind i det moderne gennembrud, men kun for radikalt at vende det ryggen. Som fortæller fylder hun sproget med selvfølelse, rytme og med en magisk klang, som er blevet enestående i nordisk litteratur. Her mangler hverken banale tonefald, sentimental grådkvalthed, moralske pegepinde eller god, gammeldags spøgelses-stemning, men ved en stadig årvågenhed bliver sproget slebet, indtil det oplyser både fortæller og læser.

<https://nordicwomensliterature.net/da/2011/01/04/en-eneste-lang-variation-over-ordet-vilje/>

Filmatiseringer

Dunungen

I 1914 dramatiserede Selma Lagerlöf selv *Dunungen* og på baggrund af teatermanuskriptet blev der i 1919 lavet en stumfilm.

Filmatiseringen, der havde stor succes ved udgivelsen, er nu blevet en af de mere oversete film fra den svenske films guldalder. Selvom Ivan Hedqvist var uafprøvet som filminstruktør, var han meget fortrolig med originalen og havde spillet rollen som onkel Teodor utallige gange siden stykkets premiere på Dramaten i 1914. Denne film blev digitalt restaureret af det svenske filminstitut i 2018.

<https://www.filmarkivet.se/movies/dunungen/>

Køresvenden

Körkarlen er en svensk stumfilm fra 1921 instrueret af og med Victor Sjöström i hovedrollen, baseret på romanen *Køresvenden*.

Körkarlen er bemærkelsesværdig for sine special effects, dens innovative fortællestruktur med flashbacks inden for flashbacks og for at have haft stor indflydelse på Ingmar Bergmans værker. Stanley Kubricks gysersfilm *The Shining* fra 1980 har flere tematiske og visuelle ligheder med *Körkarlen*, nemlig virkningerne af alkoholisme på en familieenhed, og en sekvens, hvor en far bruger en økse til at bryde gennem en trædør for at nå sin flygtende kone og barn.

<https://www.dailymotion.com/video/x8vbxga>

Måske har du også lyst til at se disse forestillinger ...

GenZ ENDGAME

Hudløs, smuk og hårdtslående musikforestilling om en generation, der bærer fremtiden på skuldrene, og som har ondt i sjælen.

Med musik af bl.a. Jada, Blæst, Kind mod Kind

Urpremiere Scala
5. -21. dec + 6. - 25. jan

Idioten

Hudløs, smuk og hårdtslående musikforestilling om en generation, der bærer fremtiden på skuldrene, og som har ondt i sjælen.

Med musik af bl.a. Jada, Blæst, Kind mod Kind ...

Premiere Scala 8. mar. - 12. apr.

Se hele repertoiret på
aarhusteater.dk

**Vi glæder os
til at se jer!**